

Na osnovu člana 69. stav 2. i člana 82. stav 2. Zakona o republičkoj upravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 118/08 i 11/09), a u vezi sa čl. 12. i 19. Zakona o zaštiti od požara - Prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 6/09), ministar unutrašnjih poslova Republike Srpske donosi

PRAVILNIK

O TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA ZA ZAŠTITU GARAŽA ZA PUTNIČKE AUTOMOBILE OD POŽARA I EKSPLOZIJA

(Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 19 od 11. marta 2010)

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se tehnički zahtjevi za zaštitu garaža za putničke automobile od požara i eksplozija.

Član 2.

Pod garažom za putničke automobile, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se zgrada ili dio zgrade namijenjen samo za parkiranje putničkih automobila.

Član 3.

Garaže, u smislu ovog pravilnika, mogu biti:

- a) nadzemne garaže,
- b) podzemne garaže i
- g) nadzemno-podzemne garaže.

Član 4.

Nadzemne garaže su garaže iznad nivoa kote terena, uključujući i nivo garaže djelimično ukopan u zemlju do jednog metra.

Član 5.

(1) Nadzemne garaže mogu biti:

- a) nadzemne otvorene garaže i
- b) nadzemne zatvorene garaže.

(2) Nadzemna otvorena garaža je garaža koja ima otvore prema spolja, veličine koja odgovara najmanje jednoj trećini ukupne površine spoljašnjih zidova, od kojih su najmanje dva spoljašnja zida jedan naspram drugog, sa otvorima prema spolja. Rastojanje između otvora ne može iznositi više od 70 m i u njima se odvija neprekidno provjetravanje.

(3) Nadzemna zatvorena garaža je garaža koja ima ukupnu površinu otvora na obimnim zidovima manju nego što je određeno za nadzemne otvorene garaže.

Član 6.

(1) Podzemne garaže su garaže ispod nivoa kote terena, uključujući i nivo garaže djelimično ukopan u zemlju više od jednog metra.

(2) Kotom terena smatra se srednja planska kota, a izračunava se određivanjem prosječne visine najmanje četiri visinske kote poda garaže namijenjene za parkiranje automobila.

(3) Pod podzemnom garažom, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se i garaža koja se nalazi ispod drugih građevinskih cjelina, kao i zaseban objekat koji se nalazi ispod ulica, trgova, travnjaka i slično.

Član 7.

Nadzemno-podzemne garaže su garaže iznad i ispod nivoa kote terena garaže, djelimično ukopane u zemlju do jednog metra i više od jednog metra.

Član 8.

Garaže iz člana 3. ovog pravilnika mogu biti automatizovane i mogu imati garažni lift.

Član 9.

Automatizovane garaže iz člana 8. ovog pravilnika su garaže sa specijalnim uređajima za parkiranje vozila i njihovo vraćanje do ulaza pomoću sistema mehaničkog prenosa, koji je automatizovan i radi bez posade.

Član 10.

Garažni lift iz člana 8. ovog pravilnika je teretni lift koji služi za podizanje, odnosno spuštanje automobila, zajedno s vozačem, sa ulaznog nivoa garaže na nivo namijenjen za parkiranje.

Član 11.

Pod garažnim parking mjestom, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se dio površine garaže predviđen za parkiranje jednog putničkog vozila.

Član 12.

Kapacitet garaže je ukupan zbir svih parking mjesta.

Član 13.

Korisna površina garaže je ukupan zbir površina svih parking mjesta, saobraćajnica i korisnih površina garažnih liftova.

Član 14.

Prema korisnoj površini, garaže mogu biti:

- a) velike garaže, s korisnom površinom koja iznosi više od 1.500 m²,
- b) srednje garaže, s korisnom površinom od 400 do 1.500 m²
- v) male garaže, s korisnom površinom do 400 m².

Član 15.

Velike i srednje garaže moraju imati prilaz za vatrogasna vozila širine 3,5 metara za jednosmjernu ulicu, odnosno 5,5 metara za dvosmjernu ulicu, pri čemu mora biti omogućeno kretanje vatrogasnih vozila samo unaprijed.

Član 16.

Broj potrebnih ulaza, odnosno izlaza iz garaže određuje se zavisno od korisne površine garaže, i to za:

- a) velike garaže - dva ulaza, odnosno izlaza i rampa sa po dvije vozne trake,
- b) srednje garaže - jedan ulaz, odnosno izlaz i rampa s dvije vozne trake, ili dva ulaza, odnosno izlaza i rampa s po jednom voznom trakom i
- v) male garaže - jedan ulaz, odnosno izlaz i rampa s jednom voznom trakom.

Član 17.

Ako se parkiranje vozila obavlja putem rampi u garažama sa više nivoa, broj unutrašnjih rampi mora biti:

- a) za velike garaže - dvije rampe sa po dvije vozne trake,
- b) za srednje garaže - jedna rampa s dvije vozne trake ili dvije rampe sa po jednom voznom trakom i
- v) za male garaže - jedna rampa sa jednom voznom trakom.

Član 18.

Pri parkiranju vozila koje se obavlja isključivo garažnim liftom, ukupan broj parkiranih vozila ne može iznositi više od 30, bez obzira na broj nivoa garaže.

Član 19.

Ako se ulazna, odnosno izlazna vozna traka koristi kao evakuacioni izlaz, mora se izgraditi pješčana staza široka najmanje 0,8 m. Pješčana staza se gradi u obliku trotoara ili u nivou kolovoza sa zaštitnom ogradom (metalni stubići prečnika 0,1 m, visine najmanje 0,3 m, na rastojanju od 1,1 m).

Član 20.

- (1) U sklopu garaže dozvoljeno je predvidjeti službene prostorije za osoblje, i to: kontrolne i blagajničke prostorije, prostorije za obezbjeđenje, sanitarne prostorije, prostor za pranje automobila i tehničke prostorije za instalacionu opremu.
- (2) Prostorije za instalacionu opremu su poseban požarni sektor u odnosu na ostali dio garaže.
- (3) U garažama se mogu predvidjeti i prostorije za servis automobila (tehnički pregled, tehničke usluge i pranje). Ove prostorije moraju biti poseban požarni sektor u odnosu na prostorije za parkiranje automobila i moraju imati poseban ulaz za automobile i pješake.

Član 21.

- (1) Da bi se omogućilo nesmetano kretanje ljudi u garaži, unutrašnja visina u svim dijelovima garaže od poda do donje ivice tavanjskih greda, ventilacionih cijevi i elemenata instalacione opreme ne može biti manja od 2,2 m.
- (2) Odredbe stava 1. ovog člana ne odnose se na automatizovane garaže.

Član 22.

- (1) Izlaz s pojedinih nivoa garaže može biti direktno napolje ili preko sigurnosnog stepeništa koje mora biti obezbijeđeno tako da vatra i dim ne prodiru na sigurnosno stepenište dok požar traje u objektu.
- (2) Sigurnosno stepenište mora imati korisnu širinu najmanje jedan metar i može biti spoljašnje, unutrašnje sa natpritiskom (minimalno 20 Pa, maksimalno 80 Pa) i unutrašnje s provjetravanim preprostorom s natpritiskom vazduha. Površina preprostora mora iznositi najmanje 5 m², s tim da prepostor ne može biti uži od 1,25 m.
- (3) Ventilator za ostvarivanje natpritiska u sigurnosnom stepeništu iz stava 2. ovog člana, pored upravljačkog impulsa za održavanje natpritiska, mora se aktivirati i na impuls od vatrodjavne centrale ili na impuls od centralnog uređaja za otkrivanje prisustva ugljen-monoksida.
- (4) Vrata prema garaži na provjetravanom preprostoru iz stava 2. ovog člana moraju biti vatrootporna, vatrootpornosti minimalno 1 h, a vrata prema stambenoj ili poslovnoj zgradi na provjetravanom preprostoru mogu biti metalna, dimno nepropusna.

Član 23.

- (1) Put za evakuaciju mora biti uvijek slobodan i nezakrčen.
- (2) Oblaganje puteva za evakuaciju gorivim materijalom nije dozvoljeno.
- (3) U velikim i srednjim garažama putevi koji vode do sigurnosnih stepeništa ili do izlaza moraju biti obilježeni stalno osvijetljenim znacima postavljenim na zidovima garaže, kao i trajno uočljivim oznakama na podu.
- (4) Vrata na putu za evakuaciju moraju biti zaokretna i moraju se otvarati u smjeru izlaza, tj. moraju biti opremljena uređajem koji ih automatski vraća u zatvoren položaj poslije prolaska kroz njih. Maksimalna dozvoljena sila za otvaranje vrata je 100 N.

Član 24.

- (1) Dozvoljeno rastojanje od najudaljenijeg mjesta na kome se mogu naći korisnici garaže do najbližeg izlaza sa svakog nivoa garaže treba da budu u skladu sa sljedećom tabelom:

Rastojanje u metrima

Garaža	između izlaza	u slijepom dijelu prostorije

podzemna	50	20
nadzemna	60	25

- (2) Mjerenje dužine evakuacionog puta iz stava 1. ovog člana vrši se po srednjoj liniji prolaza za pješake i automobile, pri čemu se kao put za evakuaciju ne računa prolaz između parking mjesta.

Član 25.

- (1) Stepen otpornosti prema požaru nadzemne garaže mora biti u skladu sa sljedećom tabelom:

Stepen Velika Srednja Mala
 otpornosti garaža garaža garaža
 prema požaru veća (IV) srednja (III) mala (II)
 JUS U.J1.240

- (2) Nadzemne garaže koje su u sastavu objekta druge namjene moraju imati veći stepen otpornosti prema požaru (IV).

Član 26.

Stepen otpornosti prema požaru podzemne garaže, kao i nadzemno-podzemne garaže koja je u sastavu objekata druge namjene, mora biti veliki V (velika otpornost), prema standardu JUS UJ1.240:1981 - Zaštita od požara - Tipovi konstrukcija zgrada prema njihovoj unutrašnjoj otpornosti protiv požara.

Član 27.

Nadzemno-podzemne garaže koje su slobodnostojeće moraju imati veliki stepen otpornosti prema požaru podzemnog dijela garaže V (velika otpornost), dok se stepen otpornosti prema požaru nadzemnog dijela garaže određuje prema tabeli iz člana 25. ovog pravilnika.

Član 28.

Garaže koje se dograđuju uz objekte druge namjene moraju od njih biti požarno odvojene prema zahtjevima JUS U.J1.240.

Član 29.

- (1) Ako postoji funkcionalna veza garaža i objekta druge namjene liftom, u liftovskom oknu se mora obezbijediti natpritisak (minimalno 20 Pa, maksimalno 80 Pa) ili se mora izgraditi provjetravani pretprostor sa natpritiskom vazduha na svakom nivou garaže.
- (2) Površina provjetravanog pretprostora mora iznositi najmanje 5 m², s tim da pretprostor ne može biti uži od 1,25 m.

Član 30.

- (1) Ako postoji funkcionalna veza garaže i objekta druge namjene stepeništem, ulazna vrata u garažu moraju imati otpornost prema požaru 1 h, a ulaz u garažu mora biti kroz provjetravani pretprostor s natpritiskom vazduha.
- (2) Površina provjetravanog pretprostora mora iznositi najmanje 5 m², s tim da pretprostor ne može biti uži od 1,25 m.
- (3) Vrata prema objektu druge namjene na provjetravanom pretprostoru iz stava 1. ovog člana mogu biti metalna, dimno nepropusna.

Član 31.

Vrata na provjetravanom pretprostoru iz čl. 22. i 30. ovog pravilnika moraju biti snabdjevena automatskim zatvaračima koja će ih uvijek vraćati u zatvoren položaj.

Član 32.

- (1) Najveća površina dimnog sektora podzemne garaže ne može iznositi više od 2.500 m².
- (2) Najveća površina dimnog sektora nadzemne zatvorene garaže ne može iznositi više od 5.000 m².

Član 33.

Garaže sa automatizovanim parkiranjem moraju biti podijeljene u požarne sektore, koji ne mogu iznositi više od 6.000 m³ bruto zapremine garaže.

Član 34.

U garažama čija korisna površina iznosi više od 150 m² ugrađuje se odgovarajući broj zidnih požarnih hidranata.

Član 35.

- (1) Automatski stabilni sistemi za gašenje požara moraju biti predviđeni u velikim i srednjim garažama, kao i u velikim nadzemnim zatvorenim garažama.
- (2) Automatski stabilni sistemi za gašenje požara moraju biti predviđeni u garažama u kojima se parkiranje vozila vrši isključivo garažnim liftom.

Član 36.

- (1) Velike i srednje podzemne garaže, kao i velike nadzemne zatvorene garaže moraju imati stabilnu instalaciju za dojavu požara.
- (2) U slučaju aktiviranja stabilne instalacije za dojavu požara neophodno je da ista aktivira sirenu koja upozorava da je u garaži došlo do požara. Sirena se obavezno postavlja na spoljašnju stranu objekta prema ulici.
- (3) Pored sirene iz stava 2. ovog člana, postavlja se svjetlosni pano sa natpisom da je u garaži došlo do požara.

Član 37.

- (1) Izbor i postavljanje električne opreme i električni razvod u velikim i srednjim podzemnim garažama i zatvorenim velikim nadzemnim garažama moraju biti u skladu sa JUS N.B2.751: 1988 - Električne instalacije u zgradama. Izbor i postavljanje opreme u zavisnosti od spoljašnjih uticaja i JUS N.B2.752: 1988 - Električne instalacije u zgradama - Električni razvod trajno dozvoljene struje za klasu spoljašnjih uticaja u pogledu mogućnosti evakuacije u slučaju hitnosti BD2.
- (2) Stabilni sistemi za dojavu i gašenje požara, kao i ostali sistemi dimljanja, kontrole dima, pomoćnog osvjetljenja, posebnih instalacija i opreme za evakuaciju ljudi i spasavanje imovine (liftovi za vatrogasce, sistemi obavještanja, sistemi natpritisnog provjetravanja, sistemi za kontrolu vazduha u garaži itd.) u srednjim i velikim podzemnim garažama i zatvorenim velikim nadzemnim garažama moraju biti napajani s rezervnog izvora napajanja, a električni razvod mora biti zaštićen od požara u potrebnom vremenu.
- (3) U srednjim i velikim podzemnim garažama i velikim nadzemnim garažama opštim i pomoćnim osvjetljenjem mora se obezbijediti najmanje 20 lux na svim korisnim površinama i na putevima za korisnike. Putevi evakuacije moraju biti osvijetljeni sa najmanje 1 lux u osi poda garaže, a u stepeništima, prolazima i izlazima mora postojati pomoćno osvjetljenje sa najmanje 50 lux.

Član 38.

- (1) U nadzemnim zatvorenim garažama uklanjanje para zapaljivih tečnosti, štetnih gasova, kao i produkata u slučaju požara može se vršiti prirodnim ili prinudnim provjetravanjem. U podzemnim garažama obavezno je prinudno provjetravanje.
- (2) Otvori za prirodno provjetravanje postavljaju se na spoljašnje zidove okrenute jedan prema drugom, na rastojanju koje ne može iznositi više od 35 m i moraju imati ukupan prosječni presjek 2.500 cm² po parking mjestu. Otvori moraju biti postavljeni tako da se ne mogu zatvarati i moraju biti raspoređeni po cijeloj garaži, tako da se obezbijedi stalno unakrsno provjetravanje.
- (3) Prinudno provjetravanje treba da bude tako dimenzionirano da polučasovna srednja vrijednost ugljen-monoksida ne iznosi više od 100 ppm, uz dopušteno odstupanje za očekivane pravilne periode saobraćajnih pikova. Da bi se to postiglo, sistem za izvlačenje vazduha u garažama s malim ulaznim i izlaznim saobraćajem mora izbaciti najmanje 6 m³/h vazduha, a u ostalim garažama - najmanje 12 m³/h vazduha po kvadratnom metru korisne površine garaže.
- (4) Prinudno provjetravanje u velikim garažama mora imati najmanje dva ventilatora jednake veličine u svakom ventilacionom sistemu koji obezbjeđuje ukupnu potrebnu količinu vazduha kada rade istovremeno.

Član 39.

- (1) U garažama u kojima je predviđeno prinudno provjetravanje prostora za parkiranje vozila moraju imati instalaciju za odvođenje dima u slučaju požara.
- (2) U slučajevima kada se odvod dima iz garaže vrši tunelskim ventilatorima, minimalna visina garaže mora biti najmanje 2,2 m mjereno od najisturenije instalacije na stropu do poda garaže.
- (3) Ventilatori za odvođenje dima moraju da rade u slučaju požara i moraju biti takve konstrukcije da mogu izdržati temperature do 400 °C u trajanju od 90 minuta.
- (4) Napajanje električnom energijom ventilatora iz stava 1. ovog člana mora se vršiti pomoću kablova koji su zaštićeni od požara u trajanju od 90 minuta i isti moraju biti vezani i za rezervni izvor napajanja električnom energijom.
- (5) Uključivanje ventilatora iz stava 3. ovog člana mora biti automatsko preko javljača dima, s mogućnošću ručnog aktiviranja.

Član 40.

Pored automatskog upravljanja sistemom prinudne ventilacije, sistemom natpritisne ventilacije i sistemom za odvođenje dima, mora se obezbijediti i mogućnost ručnog upravljanja s bezbjednog mjesta.

Član 41.

- (1) Otvori za dovod vazduha u garažu moraju se nalaziti na donjem dijelu zida, postavljeni tako da gornja ivica otvora ne prelazi visinu veću od 0,5 m od poda.
- (2) Donja ivica otvora za odvođenje vazduha i dima iz garaže ne smije se nalaziti na visini manjoj od 1,8 m od poda.
- (3) Otvori sistema za dovodjenje vazduha i odvođenje dima iz garaže moraju biti opremljeni protivpožarnim klapnama.
- (4) Protivpožarne klapne na kanalima za dovod vazduha moraju imati otpornost prema požaru 1 h, a protivpožarne klapne na kanalima za odvod dima iz garaže moraju imati otpornost prema požaru 2 h.
- (5) Požarne klapne do pojave požara i dima moraju biti u otvorenom položaju, a upravljanje radom ovih klapni vrši se automatski, u zavisnosti od odabranog sistema prinudne ventilacije i sistema za odvođenje dima.

Član 42.

- (1) U svim garažama s prinudnim provjetravanjem moraju se postaviti detektori za mjerenje koncentracije ugljen-monoksida, koji moraju biti stalno uključeni i koji uključuju prinudno provjetravanje ako koncentracija ugljen-monoksida iznosi više od 100 ppm.
- (2) Ako sadržaj ugljen-monoksida u vazduhu iznosi više od 250 ppm, detektori za mjerenje koncentracije ugljen-monoksida automatski na to upozoravaju korisnike garaže kako bi isključili motore vozila i napustili garažu. Alarmiranje se može vršiti preko razglasa ili trepćućim svjetlima sa ispisanom porukom.

Član 43.

Sve garaže s visokom frekvencijom upotrebe moraju biti opremljene sistemom informisanja o stepenu zauzetosti.

Član 44.

- (1) U cilju odvoda vode iz garaže podovi se moraju dijeliti u polja površine najviše 100 m² sa padom prema slivniku za odvod vode.
- (2) Na spoju odvodne kanalizacione mreže sa gradskom kanalizacijom potrebno je izgraditi taložnik i separator za laka ulja.

Član 45.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj: S/M-455/10

17. februara 2010. godine, Banja Luka

Ministar, Stanislav Čađo, s.r.